

детермінуються в межах ЄС, такі небезпеки має враховувати суб'єкт розробки нової Стратегії регіонального розвитку до 2030 року.

Сучасна ситуація ускладнюється світовою економічною кризою, яка загострилася у 2008 – 2009 рр., проте продовжується й сьогодні і, особливо, її негативними проявами в Україні. У контексті глобалізації це криза «Північ – південь», а у контексті України – криза економічного дисбалансу на рівні окремих регіонів, при цьому такий кризовий стан дисбалансу із стану окремих регіонів переходить у протиставлення навіть окремих галузевих проектів. Все очевиднішою стає недосконалість управлінських відносин «центр – регіони». Намагання держави ігнорувати особливості функціонування механізмів регіонального управління на сучасному етапі й зробити ставку на функціонування об'єднаних територіальних громад можуть мати катастрофічні наслідки, які можуть призвести до втрати оперативного управління за сталим розвитком регіонів. Про це свідчать глибокі диспропорції у соціально-економічному розвитку українських регіонів, а також регіональні сепаратистські тенденції, що підривають основи державного устрою України та системи державного управління. Виникнення негативних явищ зумовлено також низькою ефективністю реалізації регіональної політики, помилковістю підходів до вирішення її проблем, невиконанням або неналежним виконання органами державної влади прийнятих регіональних програм розвитку, формальною підготовкою відповідних стратегій і програм. Необґрунтовані зміни законодавства, непослідовність у реалізації проектів та програм соціально-економічного розвитку регіонів перешкоджають підвищенню ефективності системи державного управління, гальмують комплексний розвиток регіонів. Це не лише ставить під сумнів запровадження європейських стандартів сталого розвитку регіонів, але й віддаляє євроінтеграційні перспективи України загалом.

На наш погляд, сучасний механізм регіонального управління за наведених особливостей державотворення може ефективно функціонувати за умови вирішення таких завдань:

- розробка теоретико-методологічних засад управління регіонами та надання змістовної характеристики категорій «децентралізація», «розвиток регіонів», «територіальна організація влади»;
- розвиток конституційно-правових засад функціонування державної влади в умовах процесів регіоналізації та децентралізації;
- удосконалення теоретико-методологічної основи формування механізмів регіонального управління в Україні;
- раціоналізація інституційного забезпечення реформування системи регіонального управління в Україні в умовах децентралізації.

Процес реформування механізмів регіонального управління на даний час визначається станом конституційної регламентації процесу децентралізації влади. Сучасні процеси конституційної реформи в Україні ґрунтуються на принципах і стандартах європейського права, що

детермінує в якості одних з основних завдань конституційно-правової модернізації суспільства забезпечення децентралізації публічної влади з максимальним наближенням управлінсько-правових засобів та можливостей до кожного громадянина та соціальної групи. Разом з тим, в таких умовах виникає завдання поєднання процесів регіоналізації та децентралізації. У такому контексті важливим напрямом сучасних досліджень є встановлення теоретико-методологічних засад визначення категорії «децентралізація» як ключового інструменту трансформації суспільних відносин. Слід зазначити, що децентралізація публічної влади у сучасному розумінні визнається одним з основних принципів національного права та взагалі організації публічно-владних взаємовідносин. Також при аналізі можливостей раціоналізації регіонального варто підтримати підхід, за яким децентралізація є, політичною ідеєю, яка означає, що субнаціональні органи влади отримують певну політичну автономію, разом з новими функціями і ресурсами, що обумовлює настання й відповідної економічної автономії.

Водночас слід відзначити і ту обставину, що конституційна реформа, спрямована на децентралізацію публічного управління та системи публічної влади в цілому, може за деяких умов призвести до певних негативних наслідків. Важливим інтересом національних держав Європи нині стало недопущення державної територіальної дезінтеграції, а головним інтересом кожного регіону – збалансованість соціальних, економічних, природньоресурсних та інших відносин; забезпечення на цій основі стабільного і погодженого розвитку всіх елементів регіональної політики, що відповідає потребам людини, суспільства та довкілля. При цьому мається на увазі, що крім загальноекономічного, загальносоціального потенціалу є могутній внутрішньорегіональний потенціал, який можна реалізувати винятково на місцевому рівні – і це одне з найперших завдань регіональної політики як власне, регіону, так і держави.

Катерина САХАРОВА

*аспірантка кафедри економіки
та регіональної економічної політики
ДРІДУ НАДУ*

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС НА РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Важливою характеристикою інтелектуального потенціалу суспільства є наявність науково-інформаційних зв'язків, що виникають між окремими його носіями, творчими колективами, управлінським апаратом наукових установ, вищих навчальних закладів, інженерних

центрів тощо з приводу повного використання і здібностей до накопичення і передачі знань. У цьому сенсі можна сказати, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС [1] є потужним фактором розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства через створення можливостей для інтелектуальної мобільності, розширення сфери наукового пошуку і можливості використання його результатів.

Інтелектуальний потенціал тієї чи іншої країни багато в чому залежить від інтенсивності зв'язків вчених даної країни зі світовою науковою громадськістю, але при характеристиці інтелектуального потенціалу України цей суттєвий момент, як правило, не порушувався.

Однією з важливих завдань подолання Україною економічної кризи є визначення ролі і місця в різних сферах суспільного життя її інтелектуального потенціалу. Інтелектуальний потенціал – не сума індивідуальних інтелектів, а організована система з позитивним або негативним синергетичним ефектом, «вбудована» в суспільний організм. Проблема інтелектуального потенціалу – не суб'єктивно-психологічна, а об'єктивна соціальна, структурна проблема. Інтелектуальний потенціал – це здатність суспільства «розуміти», тобто конструктивно використовувати наявні в його розпорядженні знання для досягнення поставлених цілей розвитку.

Отже, інтелектуальний потенціал – це здатність суспільства в цілому або тієї чи іншої його підсистеми (соціуму, колективу людей) до засвоєння і доцільного використання знань (включаючи здоровий глузд). Масштаби і рівень такого засвоєння і використання залежать не стільки від кваліфікації та інтелектуального рівня окремих людей, скільки від інформаційних зв'язків між ними (рівня міжособистісного спілкування).

Тому й рівень інтелектуальної діяльності суспільства визначається не обсягом наявних у розпорядженні суспільства знань, зосереджених в бібліотеках, архівах, патентних фондах, в головах людей тощо, а їх ентропією (рівнем «розкиду»), наявністю можливостей їх акумуляції [2]. Справа не в наявності знань як таких, а в рівні інформаційних зв'язків міжособистісної інтелектуальної взаємодії. Саме вони перетворюють знання в «працюючий фактор» прогресу.

Угода про Асоціацію відкриває канали для інтелектуальної комунікації та мобільності, уможливорює створення нових платформ для наукового пошуку та спілкування, трансферту ідей та новацій.

У контексті вищесказаного, взаємодію між країнами можна розглядати як взаємодію складних систем інтелектуального рівня, що самоорганізуються. У більш конкретному визначенні інтелектуальний потенціал виступає як система структур і механізмів відбракування «поганих» інтелектуальних мутацій кожної особистості та відбору і закріплення «гарних» ідей та інших новацій, перетворення їх в надбання всього народу (суспільства). У зв'язку з таким відбором і складається життєва траєкторія кожного члена суспільства – його життєвий статус,

кар'єра, роль в життєдіяльності народу і суспільства, популярність, матеріальне становище тощо.

Є підстави стверджувати, що в Україні зазначені вище механізми відбраковування і вибору десятиліттями були порушені. Звідси: соціалізація особистості відбувається в спотвореному, патологічному вигляді: «відбраковуються» і замовчуються не гірші, а кращі ідеї і люди, закріплюються в соціальній свідомості і загальних рішеннях соціумів часто гірші ідеї, «вгору» йдуть люди сильні не стільки інтелектом, скільки волею до успіху і пробивними здібностями тощо. Така соціалізація особистості та розвиток її інтелектуального потенціалу прирікала суспільство на застій і різні потрясіння [2].

У нормально еволюціонуючому соціумі в результаті багаторічних соціальних потоків, елітарного відбору (вертикального переміщення людей відповідно до їх інтелектуального потенціалу, покликання, вольових якостей, рівня підготовки) утворюється «конусоподібна» (ієрархічна) структура, яка чітко проявляє себе в інтелектуальному і технологічному прогресі, в умінні соціуму робити вибір в тій чи іншій проблемній ситуації.

Зміна соціально-політичної ситуації в Україні, її прагнення відповідати європейським стандартам у всіх сферах функціонування соціуму дають підстави сподіватися на стрімкий розвиток інтелектуального потенціалу українського суспільства.

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014 № 984_011. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

2. Каныгин Ю. М. Основы когнитивного обществознания (информационная теория социальных систем). / Ю. М.Каныгин. – Киев: Украинская акад. информатики, 1993. – 236 с.

Ірина СЕРНЯК

*викладач циклової комісії
обліково-економічних дисциплін
Івано-Франківського державного
коледжу технологій та бізнесу*

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У КОНТЕКСТІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

В умовах ринкової економіки та гострої конкурентної боротьби людський фактор стає основною складовою успіху будь-якої організації. Сьогодні персонал розглядають як внутрішнього споживача, який також